

℞. Succinasturt.

Beccabung.

cochlear. aa. ℥ij.

Seri lactis cum tantillo seminis ani-
si correct. ℞. ij. m. exactè S.
Wolck: n vor etliche Morgen.

℞. Aq. antiscorb.

Splenet. Schröd, aa. ℥ij.

EE. Pini ℥ij.

Elixir. antiscorb. ℥j. Misc. S. Mix-
tura antiscorbatica Morgens und

Abends 2. 4. 8. 12. voll: quæ egregia.
Reliquæ formulæ peti possunt ex doctri-
na de hydrope, ictero. & obstructione he-
patis.

CASUS XLI.

Mixtio cruenta.

*Puer facie pallidus valetudinarius duodecim annorum de-
jectum patitur appetitum, urget sitis, urina quam reddit
cruenta est, nullus tamen lumborum percipitur dolor.*

Appetitus dejectus adest. Ob nimi-
am lymphæ stomachalis aquosita-
tem, salia enim hærent in glandulis ven-
triculi obstructis.

Sitis urget. Quia tubuli faucium sunt
obstructi & lymphæ ad ambitum corpo-
ris potius defertur.

Urina est cruenta. Quia salia remo-
ram passa in renibus tenellula vasa san-
guifera erodunt, ut sanguis sub formâ
sanguinis deveniat ad pelvim & urete-
rem. Ob hanc causam cachectici sunt
hæmorrhagiæ narium obnoxii.

Omnis hæc de calculo suspicio eximi-
tur, quia nullus adest circa lumbos dolor.

Affectus ergo rectè nominabitur mi-
xtio cruenta.

Mixtio præternaturalis est triplex, vel
est cruenta, vel purulenta, vel pilaris.

Prognosis notat morbum hunc curatu
esse difficilem, & satis periculosum, si
enim sanguis in viâ à renibus ad ureterem

grutescat, urinæ suppressionem pro-
ducit.

Curationis scopi sunt

1. Ut sanguinis spiritu assentia juvetur, id
quod temperatis stomachicis & su-
doriferis obtinebimus.
2. Ut acrimonia salium obtundatur per
mucilaginosâ, balsamicâ & oleosâ.

Ergo pro his scopis adimplendis com-
mendamus decoctum contra miltionem
cruentam *Mynsichti* bis de die sumtum.
Vel aliud decoctum vulnerarium, ex *Iva*
artetica, *agrimonia*, *millefol. rad. consoli-*
lid. maj. tubtitui potest.

Porro nihil obstabit quo minus *Elix.*
propriet. f. acido c. EE. absynthii & o. o.
macis in usum vocemus, quæ enim de vi
aperiendi oscula vasorum dicuntur, nugæ
sunt. Aliquando insequi potest hæmor-
rhagiâ, quia aloëtica sanguinis intemperi-
em viscidam corrigunt,

℞. Tinct.

℞. Tinct. Corall. cum cera parat. ℥ij.
terra laponica.

EE, hyperic. aa. ℥j. Misc. S. Beson.
Dere Essentz ꝑ 20. gtt.

℞. Aq. portulac.
plantag.

Agrimon. aa. ℥ij.

Tinct. Corall. c. cera ℥ij.

Syrup. de symphyto ℥ij. Misc.

D. S. Wasser 3. mahel des Tages 2.
Eßelvoll.

Horstius sequentem commendat Pulve-
rem:

℞. Rad. liquirit. ras. ℥ij.

Glandium ℥ij.

Sem. 4 frigid. maj. aa. ℥j.

Portulac.

Lactuc. aa. ℥ij.

fl. rosar. rubr. mj.

Succin. alb. ppt. ℥ij.

C. C. ust. ppt. ℥j.

Sacch. cand. ℥ij. f. Pulv. Dosis
℥j. cum aqua malvæ in qua se-
men cydoniorum aliquando
fuerit infusum.

In dieta nocent acida, frigida, flatulen-
ta, motus nimius &c.

Jam si à Galenico causam petimus, di-
cet, est intemperies hepatis accedit labe-
factata facultas retentrix. E. ante omnia
facultas retentrix roboranda per adstin-
gentia v. gr.

℞. Sacchari rosat. antiq. ℥ij.

Diacodon. simpl. ℥ij. paratur sine
aromaticis.

Corall. ppt.

C. C. ust. ppt. aa. ℥ij. c. syrup. de
rosis siccis. f. Electuarium. S. Eg-
ber. stärckende Latwerge.

℞. Ungu. Comitiss. ℥ij. D. S. Lebers
Salbe.

CASUS XLII.

Atrophia scorbutica.

*Vir scorbuticus hæcenus stranguriam sæpius passus, cætero-
quin plethoricus, propter inflationem hypochondrii sini-
stri utitur acidulis Wildungensibus, paulo post incidit
in mictionem cruentam & purulentam cum atrophia to-
tius, hæc duravit per biennium, donec exhaustis viribus
diem suum obierit.*

Medici tuere solliciti de vera huius
affectus appellatione, credimus
tamen hunc vicum obiisse ex atrophia
scorbutica: Nec forte errabimus si dica-

mus subfuisse inveteratam luem Venere-
am, omnes senes, qui sæpius pariuntur
stranguriam, contraxerunt in juventute
exulcerationem vel saltem texture læsio-

A a 2

nem

nem prostarum, (sunt glandulæ seminales) hinc cum scorbutus maximam habeat affinitatem cum lue Venerea, facillè etiam hi duo affectus in se invicem commutantur.

Sapius stranguuriam passus est. In quavis enim urina est sal, sed temperatur ab oleo, si partes oleosæ deficient sal rodit, & mingendi infert desiderium, qui dolor eò diutius durabit quo magis glandulæ prostaræ vel ipsa uretra exulceratione contaminata existit.

Stranguuriam hanc esse veram patet ex curatione, omnia enim quæ particulis oleosis prædita sunt, conveniunt in stranguuria. v. gr. *Oleum macis, nucistæ, carvi, fœniculi, cortic. aurantiarum, fœniculi,* si una vel altera guttula exhibeantur, hinc etiam laudantur aqua *Physagona, menth. Cortic. aurantiarum, vinum malvaticum, malvaticum juniperinum, oleum juniperi, aqua Anhaltina &c.*

Eger habitus fuit pro splenetico & eum in finem consuluerunt usum acidularum. Sed dicimus inflationem non ex liene esse, sed ex intestino colon dicto, quod inflatum molam mentitur in hypochondrio sinistro, id quod sæpius contingit in sexu sequiori: Cum enim digestio in hoc vito, quæ contingit in intestinis tenuibus læsa admodum esset, (quippe stranguuria radicaliter ex ea) hinc mi-

rum non est quod intestina flatibus, succibus fermentes bilibus turguerint.

Acidulæ in atrophia quandoque plus nocent serum vel sanguinem plus diluendo, nimirum pervias urinarias deturbando.

Credimus tamen acidulas non induxisse mictionem cruentam, sed illam ortum traxisse ab exulceratione prostarum, quæ fortè longo tempore pus quoddam sætidum in se continuerunt, cui januam laxavit acidularum usus. Cæterum quoque potest ab aliis etiam partibus ad renes demandari, id quod in pleuriticis non rarò contingit, hinc meliori cum successu uti potuisset lacte quam acidulis, vel potu Coffe qui senibus admodum proficuum est, suavissem etiam *essentiam castæatis* cum spirit. *lignorum*, & extertitè per catheterem instituenda fuisset injectio, v. gr.

R. Aq. rosarum.

Plantag. aa. ℥iij.

Trochisc. alkekeng. s. opio subtilif. simè pulverisati.

Succini pulverisati. aa. ℥i.

Bol. armen. ℥ß. S. Cussertliche Mixtur.

Nomen huic medicamento non imponimus, ne in officina sciant quo morbo æger correptus degat.

CASUS

CASUS XLIII.

Calculus renum.

Fœmina hyemali tempore incidit in vehementissimos lateris sinistri circa lumbos præsertim dolores: Accedit per intervalla dolor colicus, nausea, vomitus, alvi obstructio. Urina aquea est, cruda & ad mictionem sæpius stimulat, noctesque ob dolores sunt in somnes.

Quamvis passio hysterica plurima phænomena communia habet cum calculo renum, ut vel propterea difficile sit in sexu fœminino pronunciare subesse calculum renum, tamen ex urina aquea, ex stimulo ad mingendum, ex dolore lateris sinistri vergente circa lumbos, hic rectè concludimus fœminam hanc laborare calculo renum.

Hyemali tempore quidem, nam quia transpiratio minor, hinc calculus magis augetur,

Ad sunt lateris sinistri dolores &c. Quia calculus conabatur è sinistro rene in ureterem ingredi, 2, quia colon annexum renibus hinc in consensum trahitur latus sinistrum, & super venit dolor colicus, quia calculus ex acido austero, & in omnibus calculosis digestio labefactata deprehenditur.

Nausea exoritur, ob consensum.

Vomitus Ob dolorem renum spiritus copiosius fluunt ad ventriculum, cujus fibra magis intumescunt, sicque extrema contrahuntur & contenta in ventriculo eructantur.

Alvi obstructa Quoties nempe humores acido-austeri prædominium obtinent in intestinis, id quod pro variatione diætæ fieri potest.

Urina aquea. Quia tubuli renum non satis patuli, sunt, premuntur enim à calculo.

Urina stimulat. Quia sale abundat, *Noctes in somnes.* Ob ἀνάξια Spir. animalium, vel quia calculus exitum sibi parare intendit.

In *Causam* calculi si quis inquirat, quidam dicunt eum esse à spiritu quodam lapidifico, sed nihil dicunt præter terminum.

Quidam putant calculum oriri à calore, sed si hoc verum, unde est quod senes eo corripantur. Nos

Causam calculi dicimus esse sal volatil. intricatum humoribus austere, viscidis, ob particularum oleosarum vel balsamicarum defectum, fallum enim est calculos oriri ex tartaro quodam sanguinis, quatenus illud plausibiliter satis dicant multi Medici, cum in tartaro acidum prædominetur, in calculo vero sal volatile.

Aa 3

Prognosis

Prognosis indicat, Affectum hunc in
fœminis curatu esse faciliorem, quia viæ
ad sunt magis patulæ, solet tamen facillimè
recidivare.

Calculus renum cum ulcere renum
curatu difficillimus est, quæ enim calculum
pellunt, exulcerationem augent,

Facultas tum animalis tum vitalis ad-
modum debilitantur in hoc morbo, hinc
vires usque adeo depressæ sunt, ac si per
plures septimanas ægri lecti fuerint affixi,
interim quandoque plus terroris quàm
periculi hic subest, quia quod facillè fit,
facillè etiam tollitur.

Circa curationem

Quæ. An calculus vesicæ possit ex-
scindi?

Resp. Affirmativè. Videmus enim
stupendos effectus in canibus, quibus
renes sine vitæ discrimine excinduntur,
puto tamen abstinendum, & adhibenda
temperata diuretica.

Quæ. An juvent medicamenta li-
thontriptica?

Resp. Juvant non quatenus frangunt.
Neque juvat quod calculus in certo ali-
quo menstruo possit resolvi, medicamen-
tum enim non defertur ad renes salvamen-
te vi calculum comminuendi, Sed

Curationis scopus primarius est dolo-
rem lenire, alter scopus vias reddere patu-
las, tum urinæ tum fæcum. Mallem enim
ut natura expellat calculum quàm Medi-
cus, quia fortiora diuretica quandoque
magis præcipitant sanguinem & renes
magis infarciunt,

Pro his scopis obtinendis

℞. Herb. Malv.

violaria aa. mj.

rad. Althæa.

Lil. alb. aa. ℥ij.

Sem. Cumin.

fenicul. aa. ℥β. coque in ℥. q. aq.

Communis colat. ℞. ℥x. adde tere-
binth. vitell. ovi solut. ab ℥β. ad ℥j. ꝑc.

℥. fixati ℥β. f. Enema,

℞. Ag. menth.

carminat. aa. ℥iβ.

Cordial. temperat. ℥j.

Tinct. Opii ℥j. Misc. S. Ullenthalbe

Stunde ein paar Eßselvoll.

℞. Terebinth. lucid. ℥β.

Croci optim. ℥β.

Bals. indic. gr. xv.

°° n. m. express. gr. viij.

Camphor. gr. v. f. pilulæ pondere
gran. D. c. pulvere liquirit
S. Willen.

Detur etiam ol. amygd. dulc. cum spir.
nitri dulcificato.

℞. Unguent. de althæa.

anodyn.

nephrit. Myrs. aa. ℥iij.

°° scorpion simpl. ℥j.

Carminat. stillat. ℥β. Misc. S.

Sälblein pro lumbis & ab-
domine.

℞. Herb. Calamenth.

Puleg.

Parietar.

Matricar.

f. meliloc.

Chamomill. aa. mj.

Bacc. juniperi ℥iij.

Sem. lini.

fænuigr. aa. ℥j. Incisa grossè.

D. S.

D. S. Species zu 2. Säcklein / coque
cum lacte vel aqua, & alternatim
imponantur abdomini.

Lumbis vel regioni lateris sinistri im-
ponatur avena in fartagine calefacta.

Si dolor valde urgeat

℞. Tinct. Opii Zovallf. ℥j.

aq. meliss. cum vino ℥vj.

Tinct. tart. gr. v.

Conf. alkeri, incompl. gr. v. Misc.

D. S. Abend, Trünclein a. 1. m.

Extra paroxysmum datur Evacuans
v. gr.

Infus. foliorum senn. Myns. vel

℞. *Extract. diaciri ℥℔. solv. in aq*
fl. acaciarum, S. Exier. Trünclein pro.
i. dosi.

NB, Mulieribus delicatiora & blan-
diora sunt exhibenda.

Potus Thea commendetur, à vesperi
Malvaticum juniperinum, ad unum vel
alterum cocolear, vel spir. ☉ Alimibicus
in potu ordinatio propinetur.

CASUS XLIV.

Dolor nephriticus.

*Vir quidam in itinere hyberno occupatus, sentit gravitatem
circa renem dextrum cum urinae stillicidio, dexter testicu-
lus sursum trahitur, accedit alvi fluxus, nausea cum vo-
mitu & totius lassitudine.*

Quamvis hic quædam adsint signa
calculi præsentiam quæ suadeant,
tamen accuratius repensitata dicendum
erit esse dolorem nephriticum humora-
lem sive ab humoribus non à calculo, fi-
cuti enim in itinere ab equitatione vel ve-
stione viscera quando quæ è tubulis suis,
humores acres, à natura sanguinis & lym-
phæ abludentes, quos diu in sinu fove-
runt, eruant & vel in intestina vel in re-
nes & vasa urinaria deponunt, ita non ra-
rò dolorem colicum, alvi fluxum, mictio-
nem frequentiore, mingendi difficulta-
tem ardorem & stranguriam in itinere
experimur.

Præprimis autem his mutationibus ob-
noxii sunt illi, qui cruditate acida vel as-
tera laborat. Adest E. totius lassitudo, quia
humorum circulantiuum motus est se-
gnior.

Urina stillicidium ab acrimonia.

Testiculus sursum trahitur. A motu
quodam spasmodico vel inani vel in ve-
sicæ sphinctere.

Alvi fluxus molestat, quod ex intesti-
nalibus glandulis fuerit serum excussum,
ob eandem causam adest nausea cum vo-
mitu.

Ab eventu dico nullum adfuisse cal-
culum, (hic facile decipimur,) quia æger
fuit

fuit restitutus, nullum tamen calculum excrevit. Potest calculus delitescere in renibus, paroxysmus nephriticus eam equitatione potest induci.

Medicus vocatus jubet statim injicere Enema.

℞. *Spec. pro decoct. emollient.*
carminat aa, mj, coque
cum *aq. pluvial.* colat.

℞. ℥j. adde *sacchari* ℥j.
○○ *amygd.* ℥ij. *Misc.* f. Enema.
Porro

℞. *Aq. Zedoar. anisat.*
Carminat.

Menth. aa, ℥β.

Tinct. Propriet. ℥j. S. Wasser Löf-
f. lweiß zu geben.

℞. *Unguent. spasmat. Myns.* ℥j. S.
Salbe zum schmieren.

Subsequentibus diebus præscripta sunt sequentia.

℞. *EE. Carminat* W ℥ij.

Tinct. tartari ℥j. *Misc.* S. *Essentz*
zu 20, grt. bis de die.

Tandem aliquoties *sudriferum* erit exhibendum, cum hic aff. & us à sero acci-
oti ortum traxisse merito videatur.

CASUS XLV.

Urinæ suppressio.

Senex per plures annos calculosus urina suppressione corripitur absque omni dolore & ad urinam reddendam stimulo, moritur circa diem undecimum.

Sæpius in praxi experimur, quod tenes-
urinae suppr. corripiantur, quandoq;
cum alio graviore morbo, quandoque si-
ne eo, & talis urinae suppr. plerumque so-
let esse lethalis. Oritur enim à deficiente
secretione tum spirituum in cerebro, tum
fermentorum in visceribus, ut & leri in
renibus, ut rectè totalem viscerum ob-
structionem & lymphæ coagulationem
hic accusamus. Si enim esset à calculo
tum dolor lumborum adesset, accederet
nausea cum vomitu & stimulatio ad ex-
cretionem urinæ.

Quia autem satius est anceps experiri
remedium, quàm nullum in casu etiam
desperato, & medicina non tantùm con-

ducatur ad vitæ conservationem, sed etiam
ad *ἰσχυραίων* (Vetulam.) ut tranquillu-
us & minori molestia moriantur: hinc
commendamus cardiaca spirituosâ, vola-
tilia, balsamica v. gr. ut sunt *Elix. vit.*
Matthioli. aq. cinamomi, mirabilis, aq.
diuretica ex nucleis, quia sic cum vino
malvano, est E. spirituosâ. *Liq. C. C.*
succinatus, spir. & Alembicus, oleosus,
spir. cephalicus, specificum cephalicum,
omnia cinnabarina succinata pulv. cor-
dial. preciosus, aurum in polinem reda-
ctum, quod egregè in hoc casu con-
venit.

Cum hic sermo sit de calculoso, dicenda
pauca sunt de medicamentis prophylacticis.

In cet

Inter prophylactica remedia calculi generationem impedienda primum obtinet locum *herb. Thea*, præsertim si cum lacte bibatur, observata accuratissima diæta, ut videlicet exulent omnia acida, præsertim autem vinum.

Porro cum potus Caffæ acidum quodvis & austerum egregiè compescit & corrigit, patem quoque inter prophylactica sibi vendicat locum.

Secundo ut alvus quotidie suo respondeat officio.

3. Ut horis vespertinis à severioribus cutis & cogitationibus abstineamus.

4. Ut quoties aliquam etiam percipiamus vel lassitudinem vel incommodum circa primas vias, corpus ad sudores componamus.

5. Quoad medicamenta paucioribus contenti esse possumus nempe *Elixir antinephritico* quod tale est.

℞. *Saltartari* ℥i. solve in *aq. petroselinii* ℥xvj. digerantur cum *corticibus aurantiarum*, *citri* aa. ℥ß. per tres dies, filtrentur per chartam, adde

o o *cortic. aurantiarum*

Macis aa. gtt. viij. Digenerantur iterum per aliquot dies. S. *Elixirium nephriticum*. Detur subinde horis vespertinis vel etiam matutinis cochleate dimidium cum tantillo vini mosellani dilutum. Vel

Ol. Juniper. & terebint. aa. part. ad guttulas xxv. exhibitum.

Vel *Baccæ Juniperi* numero impari singulis diebus jejuno ventriculo comedantur.

Alterum est spiritus antinephriticus, qui bis vel ter in septimana datur ad bonum cochleate prius cum aqua petrosellini temperatus. Descriptio hæc est:

℞. *Rad. Saxifrag.*

Ononyd. aa. ℥ß.

Sang. hirc. ℥iij.

N. M.

Cinamom. aa. ℥ß.

Croc. optim. ℥iß

Caryophyllorum ℥i.

Terebint. ℥viiij.

Spir. vini malvat. ℥iij. stent per 14. & dein destilleatur ex balneo Mariæ.

Hic spiritus etiam egregiè convenit in gonorrhæa.

Tertium est Tartarus solubilis vel balsamus zamech Paracelsi.

℞. *Tart. crud.* q. v. solve coquendo c. pluvia, & calidè filtretur.

℞. *Sal Tart.* aa. solve quoque in pluvia, duas has solutiones confunde, & excitabitur magna ebullitio, atque in fundo tandem præcipitabitur *Tartar. solubilis* sic dictus quia in vino totus liquefcit.

CASUS XLVI.
Mensium paucitas.

Vidua 36. annorum dolorem mordicantem patitur circa cordis scrobiculum, hypochondrium sinistrum est inflatum, respirat difficile instante Mensium tempore qui parcius fluunt, conqueritur de capitis dolore, quandoque lipothymia imminet, urina alba est & spicea.

DE morbis mulierum videatur Euteræ & Barbette præsertim in formulis & notis ad Deckerum, sic satis instructi erimus in his morbis.

In genere ipsum consideretur subiectum, ut in omnibus morbis viduarum, naturam habeamus uteri, nam viduæ juvenulæ magis sunt expositæ affectibus hysteriis, & plerumque graviora patiuntur symptomata, quam virgines veletiam mulieres in conjugio viventes.

Dicitur dolorem mordicantem passam esse circa cordis scrobiculum. Medicus quoties querelam de dolore audit, semper debet in speciem doloris inquirere, sic enim causam non solum sed & partis affectæ conditionem eo facilius noverit, quia dolor gravatius est ab humore aliquo crasso, distensus à flabibus, pungitivus à sale pinguiori rarefacto, pulsatorius sit super arteriam, mordicans circa cordis scrobiculum. Ergo adfuit cardialgia, vel rosio quædam à sale, ut sensibiliber loquamur vocari potest bilis vel humor biliosus.

Hypochondrium sinistrum est inflatum. à distensione intestini coloti.

Respirat difficulter. Quia tubuli diaphragmatis sunt obstructi.

Instante mensium tempore conqueritur &c. Ob novam quandam sanguinis & humorum supervenientem turgescentiã, quippe hoc tempore mulierculæ sæpe patiuntur aliquid febrile, unde vel plures partes crassiores in illa turbatione rapidissimo cum motu transferuntur ad partes capitis tam exteriores quàm interiores, non ratio enim conquerantur de dolore externo. Die Schwarten oben auff dem Kopff thun ihnen weh. Vel serum eo tempore majori in copia ad abdominis vasa transferuntur, unde humores tubuliores ad caput delati minus temperantur.

Imminent lipothymia. Partim ob consentum cordis cum ventriculo, partim quod spiritus animales in motibus naturalibus sciendis faciliè deflectant à suo officio, hinc est quare mulierculæ eo tempore faciliè fiant epilepticæ vel hysteriæ.

Urina alba est & spicea. Quod vitium primæ coctionis nullibi corrigatur.

Jam si queratur, qualis ergo sit morbus? dicendum est, esse morbum complicatum accedentem ad naturam morbi hypo-

hypochondriaci, quia tamen in hoc sexu indagandis causis morbificis Medicus semper inquirere debet in statum sanguinis & mensium, atque hic audiamus hos parcius fluere, cum vulgo loquimur & dicimus, esse affectum hystericum nempe paucitatem mensium, vel menses parcius fluentes.

Prognosis hunc affectum, ut ut chronicum minus tamen periculosum esse pronunciat, itaque humores vitiosi sunt educendi, sanguinis intemperies tum viscida tum acris est corrigenda, fluxus mensium, instante legitimo tempore est promovendus.

Primo scopo ut satisfiat observandum, in mulierculis semper à fortioribus catharticis esse abstinendum, potius blandiores pilulæ laxativæ vel infus. fol. sen. vel aqua laxativa dari debet, vitatis scammoniatis, gummi gr. Trochisc. alhand. imò ipsa etiam resinâ & magisterio jalap-
pæ.

℞. Rad. Polypod.
Lewist. aa. gr. xv.

fl. Cheir.

Violarum aa. pß.

fol. senn ʒiß.

Crem. Tartar. gr. vj.

Passul. minor. ʒiij. Infunde per

noctem in loco tepido vel in sero lactis calido, vel in aqua fontan. vel in aqua fl. acaciarum. Colat. fortit. express.

℞. ʒiij. adde pulv. rad. jalapp.
gr. viij.

aq. carminat. cochlear. ʒ. Misc.
S. Laxier. Franc. a. i. iii.

Debent autem purgantia extra mensium tempus exhiberi.

Pro reliquis scopis Elixiria, Essentia, Tincturæ præscribi possunt, v. g.

℞. Elixir. uterin. Mœbii quod e-
greg. est ʒiijß.

S. Elixir alle Morgen 25. Tropfs.
fest.

℞. EE Carminat. Wed. ʒiß.

Tinct. Succini ʒj. Misc. S. Es-
sentiz.

℞. Aq. hysteric. f. castor. ʒij.
Pulegii ʒiv.

Dominarum Myns. ʒj.

Sacchari perlat. ʒij. Misc. S.

Wasser zur Essentz. Bis de
die dentur gr. xv. de Tin-
ctura vel Essentia instanti-
bus mensibus detur spir. sa-
lis armoniac. vel pulv. suc-
cini c. uno vel altero grano
myrrha vel salis alemb.

CASUS XLVII.

Mensium suppressio.

Virgo conqueritur de dolore circa verticem & anteriorem capitis partem cum lassitudine totius, ventriculi imbecillitate, & post motum respirandi difficultate Symptomata hæc singulis mensibus præsertim circa novilunium recrudescent cum imi ventris & lumborum doloribus, color naturalis mutatur in pallidum, urina valde cruda excernitur.

Medici pro signo quodam pathognomico in affectibus uterinis habere solent dolorē circa verticem capitis cum sensu frigoris, quasi glacies vertici capitis admoveretur, quamvis dolor ille non tam uteri quàm sanguinis indicet intemperiem, & consequenter obstructionem mensium, si enim sanguis viscidus sit & vasa capillaria uterina obstruat, eundem quoque effectum exercet in aliarum partium vasis capillaribus, unde mirum non est, ubi menses sunt obstructi, dolor circa sinciput vel capitis verticem percipiatur, non quod uterus aliquid conferat, sed quod Mens. suppr. & dolor capitis ab una eademque dependant causa.

Antequam autem ulterius progrediamur, advertendum est in historia morbi nullam fieri mentionem suppressionis mensium, id quod studio factum est, ne Medicus in sola ægri relatione acquiescat, sed ut ulterius etiam instet quærendo,

In omnibus enim mulierum affectibus Medicus semper quærere debet de

statu mensium, quamvis ipsa patiens alia ipsi referat symptomata, unde, si ex illa virgine quæratur an menses fluant, respondebit quod non, sicque statim Medicus suas cogitationes dirigere debet ad peculiarem hanc obstructionem, causam omnium symptomatum reliquorum, quæ in historia morbi enarrantur. *Nam dicitur adfuisse totius lassitudinem culpâ sanguinis & lymphæ, culpâ etiam spirituum animal. siquidem & à sanguinis crassitie, & lymphæ tardiore motu, ut & spirituum animal. tum crassitie tum paucitate lassitudo illa produci potest.*

Queritur de Ventriculi imbecillitate. Ventriculus semper compatitur in suppr. Mens. quia pluribus instructus est arteriis, quæ sanguinem cradum viscidum spiritibus exhaustum suscipiunt, & glandulis stomachalibus lympham corruptam acrem chylicationi ineptam suppeditant.

Excruatur item respirandi difficultate. Non quod pulmones officio suo non probè fungantur, sed quod diaphragma

ma liberè moveri non possit, vel ob propriam obstructionem, vel quod cavitas abdominis vaporibus crassis nimium sit repleta, & tubuli musculorum pectoralium & costalium infarcti sint lymphaglutinosa.

Recrudescunt symptomata. Quia illo tempore fluida magis exagitantur ob peculiarem Lunæ phasem.

Cum imi ventris & lumborum doloribus. Quia humores agitati distendunt vasa, premunt partes vicinas, circa lumbos ubi arteria magna, circa imum ventrem ubi vasa gastrica. Hinc mensium suppressi. correptæ nonnunquam nephriticæ accusantur.

Color mutatur. Rarius enim illæ, quibus catamenia non fluunt floridum habent facie colorem, quia non adest tanta spirituum efficacia, neque sanguis adeo fermentescibilis ut minutissima faciei vasa ingredi possit, & faciei rubicundum largiri colorem, nonnunquam tamen consueto fluxus tempore facies rubet, quia tunc sanguis in motu suo novum impetum accepit ab influxu lunari.

Urina existit cruda. Quia chylicatio est turbata & vasa capillaria tenuia sunt obstructa, ut partes saltem flexiles, lubricæ, hoc est, aquosæ saltem parenchyma renum transire possint, remanentibus particulis durioribus crassis, quærum in sanguine tum in partibus solidis varia ludunt dramata.

Morbus E. hic est suppressio mensium.

Causa immediata est obstructio vasorum capillarum circa uterum.

Causa remotiores sunt ingesta frigida concoctu difficillima; Huc spectant etiam animi passiones, meror, tristitia,

paucitas spirituum, & instantibus & fluentibus mensibus terror aut frigus admissum.

Affectus hic inveteratus vel radicans curatu est difficillimus, & plerumque in hydropem, febrem, quartanam, scabiem, phthisin, melancholiam degenerat. Dicunt Practici si ultra menses sex duravit, curatu esse impossibilem: id quod tamen experientiæ refragatur.

Admirationem meretur quod sanguis menstruus bene constitutus circa novilunium certam aliquam spiret fragrantiam, odorem florum calendulæ æmulantem, manifestissimo indicio insoliti quid tunc sanguini accidisse, quippe effluvia eo tempore usque adeo copiose per transpirationem egrediuntur, ut si menstruata ingrediatur cellam ubi cerevisia recens recondita est, illa statim acescat.

Curatio. Convenit in omnibus cum intemperie sanguinis pituitosa, sola excepta Venæ Sectione, quæ in hac minus conveniens, in mensium autem suppressione quàm maximè necessaria videtur.

In curatione duo potissimum sunt, ad quæ Practico hic attendendum 1. ad primas vias, 2. ad statum sanguinis.

Ratione illius non improbamus usum vomitorii, cum non ratò observemus illas quibus menses sunt suppressi sæpius spontaneis vomitionibus vexari, præmitti autem possunt, ut bene judicat *Emül-lerus* digestiva, h. e. aciditatem & visciditatem lymphæ & chyli corrigentia. Hoc autem fieri debet extra consuetum tempus quo menses antea fluxerunt. Hinc

℞. Crem. tart. ℥℥.

Sal absynth. ℥j. Misc. f. pulv. S.
Eröffnendes Pulver im Anfang
der Mahlzeit eine starke Messer-
spitze voll.

℞. Sulph. Emet. gr. iij.

Lap. S. gr. iij. f. pulv. S. Brech-
Pulver pro 1. dosi.

Ratione hujus nempe sanguinis viden-
dum etiam an convenient purgantia, V.
S. sudorifera & specifica: de singulis or-
dine.

Purgantia quia sanguinem attenuant &
incidunt, ipsique novum impetum infe-
runt læpius etiam movent menses. Inter
hæc purgantia optima mihi videntur si in
forma pilulari juxta mentem Sylvii, Bar-
bette & Deckeri in notis præscribantur,
atque singulis septimanis dosis assumatur:
v. gr.

℞. MP. de Galban. Sylv.

ammon. Quercus. aa. gr. v.

Aloes gr. iij.

Resin. jalapp. gr. vij.

Croci gr. s.

Ol. cinamom. gtt. j. f. pilul. Num. xv.
adspergantur fœcula bryon. D. S.

Papier. Willen a. i. m.

℞. Pulv. jalapp. ℥j.

Fœcul. bryon. gr. vj.

Scammon. correct. gr. iij. vel iij.

o o caryophyll. gtt. j. f. pulv. S.

Papier. Pulver a. i. m.

Solent tamen Medici vinum medica-
tum præscribere ad plures dies continu-
andum.

℞. Rad. Aristoloch rotund.

rubei tinctor. aa. ℥iij.

herb. Meliss. mij.

fl. Calendul.

Lepthoi. aa. p̄j. j

fol. fenn. ℥℥.

Rhabarbari ℥ij.

Azari. ℥℥.

Mechacann. ℥ij.

fibrarum helleb. nigr. ppt. ℥℥.

(alii scribunt radicem sed non est radix.)

Cinamom. elect.

Cassia lign. ver. aa. ℥j.

Sal tart. gr. xv. Incisa adspergantur

Tinct. Tart. vel Spiritus vini Tarta-
risato D. ad nodulum.

S. Säcklein zu 5. Rösel Wein alle
Morgen ein Glas voll.

De his verò vel aliis purgantibus no-
retur, omnibus vel salia vel ℞ dulcem ad-
di debere.

Circa V. S. notetur, quod quia adest
summa artuum lassitudo & respirandi
difficultas admodum necessaria sit phle-
botomia, sed in quo loco commodè insti-
tui possit hoc opus hic labor est. Habet
quidem Etmüllerus quædam de hoc ne-
gotio, sed non satisfacit, dicit enim, quan-
do menses fluentes subito suppriman-
tur debere venam incidi in talo, extra
talem casum autem ad menses promo-
vandos incidendam esse venam in bra-
chio, ne sanguinem per V. S. in talo in-
stitutam magis faciamus ruere in vasa ma-
jora uteri, unde ex plenitudine illa privata,
fiet contumacior obstructio. Itaque pu-
tem posse V. S. institui in brachio novem
vel 14. diebus ante novilunium, duobus
vel tribus diebus autem ante novilunium
& terminum fluxus, in pede, sic enim evi-
tamus omnes istas difficultates quæ aliàs
circa V. S. instituuntur.

De

De sudoriferis certum est, hæc esse magnæ efficaciz, prout in omnibus morbis ita & hic; Sic vidi puellam nondum menstruatam ex hoc solo factam fuisse menstruatam, quod singulis septimanis semel sudoribus provocandis incubuerit, dari potest Crocus cum vino calido vel theriaca cum aqua Pulegii pro sudoribus eliciendis.

Tandem de specificis quorum farrago apud practicos reperitur, observavi hætenus in praxi plura plura effici communioribus vegetabilibus & simplicibus quam artificiosè compositis, v. gr.

℞. Herb. Meliss.

Matricar.

Mentha aa. mj.

fol. Anthos. mß.

Caryophyll. ℥ß.

Crocij Dj.

Cinamom. ℥ij. Incis. D. S. Species in ein Maß Wein zusehen / Morgens und Abends 1. Glas davon warm zu trincken.

Calida egregie hic profunt.

℞. Elix. Propriet. f. acido ℥ij.

°o Caryophyll.

Meliss.

Cinamom. aa. gr. iij. Misc.

S. Besonder Elixir alle Morgen 20. bis 25. Tropfen.

℞. Elixir. uterin. Mæbii, vel si non proficit Crolii (Mæbii tamen melius) ℥j.

S. urante,

℞. Aq. Pulegii ℥iv. Semper debet esse bilis in forma liquida.

hysterio. cum castor. ℥ij.

Fœ. mulierum. ℥ij.

Spir. & Alemb. Dj.

Tinct. Proprietat. Myns. ℥iß.

Syrup. de Canella ℥ß. ad ℥j. usque.

S. Besondere Mixture Morgens und Abends 2. oder 3. Löffelvoll / quæ admodum efficax.

Instante tempore

℞. Sal Alemb. gr. iv. quod potentissimum hic.

Myrrha rubra gr. ij.

Crocij gr. j.

Cinab. nativ. gr. iij. f. pulv. S. Pro

1. dosi horis matutinis in jasculo.

Dentur 3. doses 3. Morgen nach einander.

℞. Spir. Cephal. D. W. ℥ij. S. Spiritus zu 15. Tropfen.

℞. Aq. Puleg. ℥vj. S. Wasser zum Spir. Si potentiora desideres, dentur chaly-

beata, Decoctum Martiatum Myns. Alle Morgen einen Trunck davon zuthun.

Vel Limatura Martis affundatur vinum.

Cæsterius habet Tragaam quam sapius erperius sum salutarem.

℞. Spec. dianthos.

Diarrhodon. aa. ℥j.

Pulv. asari.

Iridcs.

cyclami.

Distamn alb.

Aristoloch. rotund.

Cyperis.

Gentiana.

Zedoaria aa. Dj.

Succini albi.

Myrrh.

Cinamom. aa. ℥ß.

Sem. Seselios.

Danvi aa. Dj.

Sac-

Sacchari ad pondus omnium. f. Tragæa.
S. Besonder Trisinet des Mor-
gends Mittags und Abends nach
Eiſch eine Meſſerſpize trucken zu
nehmen.

Profunt quoque egregiè clyſteres in-
 ſtantibus menſibus ex aromaticis pa-
 rati.

C A S U S XLVIII.

Mensium difficultas.

Alia Ventriculi imbecillitatem cum capitis doloribus, instante
lunatico profluvio experitur, nunc cum vomitu, nunc
cum alvi fluxu, subsequente dolorifico mensium fluxu.

Sanguis hic laborat intemperie melan-
 cholica sive acida, quæ radicaliter est
 ex vitio stomachi.

Si benevolentiam hic captare velimus,
 dicendum erit, lienis tubelle vitium,
 quia mulierculæ libenter audiunt si me-
 dicus lienem accuset.

Vomitus est ex humorum turgelcentia,
 ob quam etiam causam glandulæ inte-
 stinales lympham eructant & alvi fluxum
 producant.

Alvi & Mensium fluxus non bene con-
 veniunt nec in una sede morantur, pejus
 tamen est si mensium fluxus præcedat,
 & eum excipiat diarrhœa, vel dysenteria,
 melius autem si dysenteriam & diarrhœ-
 am excipiat mensium fluxus, quia sæpius
 alvi fluxus cruentus mutatur in profluvi-
 um menstruum.

Fluxus mensium est dolorificus & quan-
 doque parturientium adsunt cruciatus,
 quia spiritus an. fibras uteri copiosius in-
 flant, ab acrimonia sanguinis vel lymphæ

irritati, qui motus spasmodicus inane ex-
 cernendi desiderium per muliebria pro-
 ducit.

Sanguis quandoque admodum grumo-
 sus est, dum excernitur. Quia in eo aci-
 dum abundat.

Si Medicus in ipso paroxysmo & præ-
 senti dolorifica excretionem consulatur,
 præscribere debet Carminativa & Stoma-
 chica, v. gr. *EE. Carminativo. cum Tr.*
succini ad gutt. xx xxx, bis vel ter de die
sumendum, vel Tinct. Propr. Myns. cum
aq. Carminat. ut & mixturam in casu præ-
cedenti commendatam.

Venter inungatur unguento de althæa,
 vel unguento Carminativo & spasmodico
Myns. c. ol. Philosophorum vel Carminat.
 inunctio etiam fieri potest cum *aq. An-*
halcina.

Deinde institui debent fotus cum sac-
 culis pulegio, mentha, calamenth. serpillio,
fl. Chamomill. Calendul. Leucoi, bacois
lauri. sem. carvi, anisi, fœniculi & aliis re-
 pletis.

Petus

Potus sit vinum medicatum c. enula,
calamo aromatico, herb. Carduibened.
Meliss. Centaur. minor, scordii &c. præ-
paratum.

Sin verò prophylacticum à Medico
expetatur remedium, detur primo dige-
stivum vel absorbens aliquod E. gr.

Rec. Eboris f. Δ.

Oc. Ed. ppt.

G. C. f. Δ.

Cinnab. nativ. aa. ℥℥.

Col. Otis gr. vj.

Laudan. opiat. incompl. gr. j. f.

pulv. Divid. in 6. part. æq. S.

Pulver auff 3. Tage Morgens
und Abends.

Hoc adhibito in usum vocetur *vinum
medicatum laxativum* vel aliud tutum
catharticum.

Tandem commendari debet spiritus
cephal. Elixir. uterin.

Omnia acida cane pejus sunt fugien-
da.

C A S U S XLIX.

Fluxus mensium nimius.

*Illustris fœmina nimium fluxum mensium patitur, alvus
est adstricta, quandoque corripitur vertigine cum om-
nium artuum tremore, conqueritur de anxietatibus
& involuntariis suspiriis, urina sabulosa redditur.*

Fluxus nimius mensium ut plurimum
est à sanguine acriore & porotum ni-
mia relaxatione, ab impetu sanguinis fa-
cta, quando videlicet talis hæmorrhagia
à terrore ortum ducit, vel etiam à vaso-
rum ruptura, ut in lapsu.

Practici accusant serum erudum quo
sanguis nimium diluatur, & uteri substan-
tiam flaccidam vel laxam; quod si intelli-
gant nobiscum lympham acriorem vitio
primæ coctionis adulteratam, & per la-
xam uteri substantiam vasorum eorun-
demque porotum nimiam relaxationem,
idem nobiscum sentiunt.

Sin autem per lympham aliquid à san-
guine plane diversum, & imaginariam fa-

cultatis retentivis imbecillitatem, tum
longè à veritatis semita aberrant.

Omnes quæ hoc malo corripuntur vel
habent ventriculum debiliorem, vel
quamvis appetitus vigeat, plus tamen
ventriculus appetit quam concoquit.

Alvus est adstricta, ob prædominium
humoris acido austeri in intestino, colon
di&co.

Alvi tarditas alacriorem sanguinis cir-
culationem per vasa uterina non parùm
retardat, hinc in omnibus hæmorrhagiis
bonum est si alvus sit libera.

Affectus vertiginosus &c. est à fermento
uterino vel aura maligna, quæ subinde
cum sanguine ad cerebrum transfertur, &

Cc

spiri-

Spirituum *atraçiar* inducit, unde levior quædam epilepsia vel convulsionis species producitur. Practici dicunt fieri hoc per contensum uteri cum cerebro & à vaporibus ex utero ad caput elevatis. Potest etiam fieri à paucitate spirituum qui non satis promptè poros cerebri aperire possunt, hinc reflexi in circulum aguntur & vertiginem menti imponunt.

Conqueritur de suspiriis & anxietatibus involuntariis: hæc symptomata oriuntur à spasmo diaphragmatis & ipsius etiam cordis cum vasis suis majoribus.

Urina sabulosa redditur. Quia humores acido-austeri hic in primis viis prædimum obtinent, qui partes oleosas supprimunt, salia volatilia & partes terrestres combinant, unde arenulæ in renibus generantur.

In Prognosi, Malum hoc diuturnum est & viam sternit ad hydropem vel atrophiam. Et quæ semel morbo hoc graviter laborarunt, plerumque manent valetudinaria.

Hic affectus rarius accidit à plethora.

Purgantia sunt suspecta, quia sanguinem magis turbant, Laxativum autem blandum erit adhibendum.

Curatio prudenter est instituenda, si enim stipticis terrestribus curationem perficere velimus, obstructiones viscerum augentur & menses quandoque copiosius fluunt ab horum usu. Itaque pro unico scopo ponimus huic ut ventriculi & sanguinis habeatur ratio.

Et quamvis purgantia qua talia in hoc aff. non indicentur, neque approbare possimus veterum medendi methodum, qui solis hydragogis fortioribus ut & stipticis malum hoc curabant, eoque ipso

sanguinis crasin magis evertent & humorum acrimoniam augebant, quia nihil sciverunt de absorbentibus, & præcipitantibus.

Hoc tamen non attento quia alvus in nostro subjecto est adstricta blandiora evacuantia præsertim cum vires adhuc consent, propinanda erunt: v.gr. *Infusum passulatum, aqua laxativa, Decoct. laxativum D. Spina apud Schröderum*, quorum alternis diebus 4. vel 5. cochlearia propinari debent.

Interea meritò præferenda sunt sudorifera v.gr.

℞. *Rob. sambuc.*

juniperi aa. ʒiβ. Misc. c. aq. veronicæ
Sumatur in septimana bis vel ter, vel

℞. *C. C. f. Δ*

ʒ *diaph. aa. gr. xv.*

⊖ *volat. viparar. gr. iij. f. pulv.*

sumatur

c. aq. fl. sambuci.

Verùm ut ipsa vasa in utero paululum constringantur, mitioribus adstringentibus incipiendum est, in quem finem *Electuar. corroborans & adstringens præscribi potest, ex Conserva rosarum antiq. Conf. rad. cichor. Theriac. recent. corall. ppt. terr. sigill.* quibus *Ermüll.* addit *alumen crudum cum opio.*

Potui ordinario injiciantur *rad. caryophyllat. Enul. macis. N. M.* quia intemperiem sanguinis corrigunt, quamvis Menses magis movere videantur, in prandio & cæna conceditur haustus *vini safrati.*

℞. *Safrati.*

Chin. aa. ʒβ.

Ireos ʒvj.

Ireos ℥vj.
Charyoph.
Galang. aa. ℥j.
herb. Salvia.
Meliss.
roris marin. aa. pj.
Sem anisi.

foenicul. aa. ℥j. Incisa inclu-
 dantur, nodulo pro mens. is.
 vini.

Quod si vires admodum prosternan-
 tur confugiendum erit ad *Tinct. opis* c.
succo cydoniorum extra&am. Tr. *lap. ha-*
mas. vel seq.

℞. *Aq. plantag.* ℥i℥.
Lap. hamat. ℥ij.
Corall. rubr. ppt. ℥j.
Laud. opiat. gr. iij.
Syrup. Myrtyl. ℥j. F. Mixtura. S.
Worgens und Ab. a. *Rösselvoll.*

Huic mixt. addi potest vinum rubrum
 ad ℥iij. vel iij.

Craan certam pollicetur curationem
 duobus his remediis, E. gr.

℞. *Test. ovorum calcinat.* à gr. xvj.
 ad xx.

Vitriol. ♂. à gr. vj. ad x. Fiat
 pulv. D. 6. doses pro 3. diebus mane
 & vesperti una & juxta hunc pulverem
Tinct. Opis.

Commendant etiam Practici indusi-
 um viri per octiduum gestatum, quem-
 admodum in suppressione mensium in-
 dusium menstruatæ convenit.

Externè liquor stypticus, spiritus
 vini, solutio aluminis felici successu
 adhibentur.

CASUS L. Fluor albus.

*Virgo nubilis conqueritur de fluxu albo post vel ante ordinari-
 um mensium fluxum, facies pallet, oculi circulo livido
 cincti sunt, caput dolet, quandoq; hypochondria tument,
 cor palpitat, interim menses statutis temporibus fluunt.*

Fœminis & in & extra conjugium vi-
 ventibus, gravidis, non gravidis, vir-
 ginibus sæpius humores albicantes plus
 minus fœtidi aut graveolentes ut & acres
 per muliebria exstillant, excoriationem
 & atrophiam totius non raro inducentes.

Si humores flavescerent & fœtidi sunt
 vocatur gonorrhœa ex vitio glandula-
 rum, circa vesicæ collum, & orificiū sita-

rum orta, & eodem modo curatur ut go-
 norrhœa apud viros curari solet, vel hu-
 mores illi suppeditantur ab omnibus ute-
 ri glandulis, quia totus uterus est glandu-
 losus, partim ob lymphæ acrimoniam,
 partim ob glandularum laxitatem, ut non
 malè fluxus hic albus coryza & catarrhus
 uteri vocari possit.

Si ex lymphæ vitio, causa quærenda erit in primis viis, si ex vitio glandularum, plerumque præcessit partus difficilis, vel gestatio fœtus mortui, vel alia violenta causa.

Tales plerumque melancholicæ sunt, quia sanguis idem redditur pituitosus, hinc facies pallor, caput dolet, fermenta primarum viarum degenerant, tot ob intemperiem sanguinis & spirituum palpitat, quia tamen sanguis juxta diversas lunæ phases auscultat motui extraordinario materiæ æthereæ, hinc singulis mensibus per ordinarias vias excernitur.

Affectus hic chronicus est & curatu diff.

prout omnes glandularum morbi, rarius tamen lethalis.

Quoad curationem lymphæ vitium corrigendum, uterus roborandus, & accuratissima observanda diæta.

Conveniunt pro evacuatione *pilul. Siales*, pro correctione *decoctum lignorum, succinum* in substantia, *Tinct. succini*, omnia *terebinthinata*, *Tinct. antiphtisica*, *Dialia* &c.

Ad uterum corroborandum profunt *suffragia ex succino, Laudan. Gummi. & nim. Tacamahac.* vel si ægra sit morigera *Therma Emdenses* debent commendari.

C A S U S L I.

Passio hysterica.

Mulier cacochymica concidit subito tempore verno intercepta quasi respiratione, ut strangulari videretur, rubet facies, vox obmutescit, jacet attonita sine sensu & motu, partes exteriores convelli videntur: ad se rediens percipit dolorem abdominis, sequuntur vomitus inter quos iterum fit attonita.

Passio hysterica sæpius non magis est morbus uteri quam cerebri; non enim convulsiones exoriantur semper in eo loco ubi humores colliguntur, ubicunque enim colligatur materia talis vitiosa potest paroxysmum hystericum inducere sic idem accidi, si cerebro & ejus incolis confundatur.

Sicuti E. tempore vernali febres oriuntur, quandoque diarrhææ ex commotione humorum hyeme præcedente colle-

ctorum, pariter eodem tempore humores fermentescibiles ad cerebrum defertur & spiritus an turbare possunt.

Differt ab apoplexia quod in illa respiratione magis lædatur, pulsus etiam debiliior, nec sensus & motus intantum aboliti prout quidem in apoplexia.

Ex pulsu differentiam sumimus, in apoplexia in initio pulsus celer, in hysterica tardus.

Apoplectici nunquam recordantur quæ